

Política local i política catalana

FRANCESC PUIGPELAT, periodista i escriptor

En aquests darrers mesos, un dels temes que han mogut més polèmiques i passions ciutadanes ha estat el desastre del servei de Rodalies de Renfe. L'assumpte ha arribat a tenir una tal magnitud que ha estat en boca de tothom. De tothom? No exactament: hi ha tot un nucli d'actors de la política i l'administració catalana que a penes han piulat: els alcaldes.

Es pot objectar que els alcaldes no hi tenen res a dir, perquè no tenen competències sobre Renfe. Però tampoc no en té la Generalitat, i prou que el Govern s'ha vist obligat a dir-hi la seva, amb més o menys contundència segons els interessos de cada soci del tripartit. Si parlen Montilla, Puigcercós o Saura, ¿per què no hi han de dir la seva Hereu o Corbacho? Aquí també hi ha una resposta òbvia: la major part dels alcaldes dels municipis afectats pel caos de Rodalies tenen alcaldes socialistes, i no els interessa treure el cap.

Les consideracions anteriors contribueixen a explicar en part la invisibilitat del poder municipal en la crisi de Rodalies. Però compte: el problema va bastant més enllà, i és aquesta la qüestió sobre la que voldria cridar a la reflexió. Es tracta del fet que els alcaldes i els regidors

tendeixen massa a deixar-se encasellar en el que s'anomena "poder municipal" i perden de vista els que serien els assumptes de caire més general: els que afecten a una xarxa de trens, a Catalunya, a Espanya, o a Europa. El poder municipal es queda en la política arran de terra. I és bo que s'hi treballi. Ara: l'atenció a les seves competències no hauria de fer oblidar que els ajuntaments estan inserits en unitats polítiques més grans, i que haurien de tenir-hi el seu paper i dir-hi la seva.

No és només que Jordi Hereu a penes protesti per Rodalies. És que a Jordi Hereu li manca una visió de país global, una visió de Barcelona com a capital de Catalunya que ha d'estar al servei de Catalunya. Aquesta mateixa desconexió entre problemes locals i problemes catalans s'ha encomanat al poder municipal en general.

El poder municipal es queda en la política arran de terra. I és bo que s'hi treballi. Ara: l'atenció a les seves competències no hauria de fer oblidar que els ajuntaments estan inserits en unitats polítiques més grans

Ara: aquesta separació entre política local i política catalana és cada cop més fictícia. I és falsa, fins i tot a nivell electoral.

M'explicaré. És un tòpic afirmar que a les eleccions municipals es voten més les persones i menys els partits, i que cada municipi és un món. Però el tòpic és cada cop menys cert. Un fenomen importantíssim dels darrers vint anys és l'enorme mobilitat dels ciutadans, amb el seu corolari: el desarrelament. Hi ha més ciutats-dormitori i barris-dormitori que

apleguen gent vinguda de llocs diferents i que no tenen ni idea de qui és el seu alcalde. És un fet constatable. Aquestes persones desarrelades, a l'hora de votar a les municipals, voten partits i no persones. I estan molt influïdes pel debat polític general, que és el que genera més soroll mediàtic.

Posaré un exemple: en les darreres eleccions municipals a Catalunya es va arribar a una abstenció rècord del 46,2%. Gairebé vuit punts per damunt de la de quatre anys abans. Com es justifica? És que els darrers quatre anys els ajuntaments ho han fet fatal? No. Els ajuntaments han anat fent la seva feina de manera correcta. Els que ho han fet fatal han estat els polítics del Parlament de Catalunya que van elaborar l'Estatut del 2006. Ara: la patacada, de rebot, també se la van endur els candidats municipals.

Davant d'això, els polítics locals poden exclamar: quina injustícia! Nosaltres no en tenim la culpa! És clar que no. Però cal valorar un canvi important: s'està diluint la separació entre política local i política catalana. Un partit que no va bé en política catalana, difícilment pot anar bé en la municipal... per molt bé que ho facin els representants locals!

La política catalana condicionarà cada cop més la local. Davant d'aquest fet, hi ha dues possibilitats: o lamentar-se o que els polítics locals es proposin tenir una veu més forta, més clara i més ferma en temes de política catalana. En aquest sentit, el silenci dels alcaldes en el tema de Rodalies representa exactament el que és una estratègia errònia.